

Nr 226.

Av herrar **Viklund** och **Åkerström**, om viss ändring av bestämmelserna rörande folktandvården.

I Kungl. Maj:ts kungörelse nr 358 år 1938, som innefattar de grundläggande bestämmelserna rörande folktandvården i riket, angives bl. a. den tid, varunder barn skola beredas tandvård genom samhällets försorg, ävensom de avgifter den enskilde har att erlægga för sagda tandvård. I 5 § 2 mom. av sagda kungörelse stadgas sålunda, att »barn, som anmälts till regelbundet deltagande i folktandvården, skall äga att från och med kalenderåret närmast efter det, varunder barnet fyllt 3 år, till och med det kalenderår, varunder barnet fyller 15 år, åtnjuta ej mindre tandvård omfattande munsanering med därpå följande årliga revisioner, dels ock behandling för avhjälpan av akuta tandåkommor, än även sådan erforderlig tandvård, som å centraltandpoliklinik i mera komplicerade fall meddelas».

I mom. 3 stadgas vidare, att »tandvård, som i 2 mom. är stadgat, skall meddelas mot en avgift av 5 kronor för barn och år. För fall, där 2 eller flera barn tillhörande samma familj äro anmälda för tandvård samtidigt, skall emellertid gälla, att de årliga avgifterna nedsättas för andra barnet till 3 och för tredje barnet till 2 kronor samt att för ytterligare barn avgifter icke må uttagas».

I Kungl. Maj:ts kungörelse 359/38 § 5 stadgas även, att »vårdsökande, som under det kalenderår, varunder han fyllt 15 år, undergått fullständig munsanering inom folktandvården, äger efter utgången av nämnda år till och med utgången av det år, varunder han fyllt 19 år, åtnjuta nedsättning med 25 procent i de enligt 3 och 4 §§ utgående avgifterna under förutsättning att han minst en gång årligen undergått erforderlig behandling».

När statsmakterna år 1938 fastställde bestämmelserna om dessa förmånliga avgiftsvillkor beträffande barn mellan 3 och 15 år, låg väl bakom detta — bl. a. — förväntningen, att folktandvården skulle kunna få en sådan omfattning, att barn i nämnda ålder tämligen snart erhöles en behövlig munsanering. Därefter skulle endast revisioner vara påkallade, och dessa skulle erhållas ända fram till 19-årsåldern enligt reducerad taxa. På grund av i främsta rummet bristen på tandläkare har emellertid denna folktandvård icke fått den omfattning, som var beräknad och önskad. Mångenstädes uppnår den ena årsklassen efter den andra 15-årsstreck och ställes då utanför möjligheten att under fastställda förmånliga avgiftsvillkor få sina tänder behandlade. När en tandläkare erhållits till en kommun, tar vanligen — och det givetvis som sig bör — barntandvården sin början med de yngsta årsklasserna i skolorna, och under tiden hinna de äldre skolklas-

serna — kanske 2 till 3 klasser — uppnå 15-årsåldern utan att de hunnit få sina tanddefekter behandlade. För de ungdomar, vilkas föräldrar ej ha ekonomiska möjligheter att låta barnen anlita privata tandläkare, blir sedan behandlingen så mycket kostsammare som tanddefekterna hunnit förvärras. Då barn sålunda fram till 15-årsåldern varit berättigade till fullständig tandvård enligt de förmånliga avgiftsvillkor som stadgas i gällande författning § 5, mom. 2, men sådan tandvård ej kunnat erhållas, borde detta utgöra skäl för att samma avgiftsbestämmelser borde gälla ett antal år efter att de uppnått 15 år och kunna erhålla behandling inom folktandvården. Förutom detta skäl tillkommer, att barnen i ringa utsträckning komma ut i förvärvslivet vid 15 års ålder och därigenom själva kunna bestrida kostnaderna för en dyrare tandvård. Ganska allmänt torde föräldrar få bära dessa utgifter efter att barnen uppnått 15 år. Undan för undan förlänges nämligen den obligatoriska skoltiden, och dessutom skall ungdomen utbilda sig för yrken o. d., varför utgifter även för de ungas tandvård måste bestridas av föräldrarna. Då det ursprungligen har avsetts, att alla barn skola bli delaktiga av en folktandvård till överkomliga kostnader, borde det därför ligga helt i linje med statsmakternas strävanden, därest ungdom, som innan uppnådda 15 år ej kunnat beredas en sanerande tandbehandling, under ett antal år därefter erhåller denna tandvård enligt avgiftsbestämmelser, som gälla för barn mellan 3 och 15 år. För det allmännas vidkommande torde härigenom merutgifterna för de ungas tandvård icke bli särskilt stora, om överhuvud taget ens några merutgifter behöva uppstå. Redan nu är det allmänna berett att påtaga sig huvudparten av tandvårdskostnaderna för den manliga ungdomen, när den inträtt i militärtjänst, och även för kvinnornas del lämnas hjälp till grundlig tandvård i den mån dessa bli delaktiga av mödrahjälp. Det bör därför vara av vikt, att ungdomen beredes tillfälle att tidigast möjligt få sin tandvård ordnad, då härigenom bristerna på ett tidigt stadium bli avhjälppta och härigenom framtida större kostnader för ändamålet undvikas.

I anslutning till vad här sålunda anförts vilja vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av punkt 190 i 5:e huvudtiteln måtte besluta hemställa hos Kungl. Maj:t om sådan komplettering av bestämmelser rörande folktandvården, att ungdom, som innan uppnådda 15 år icke hunnit beredas sanerande tandvård, skall intill det år, varunder den vårdbehövande fyller 19 år, meddelas sådan vård inom folktandvården enligt avgiftsbestämmelser, som äro gällande för barn mellan 3 och 15 år.

Stockholm den 23 januari 1946.

K. G. Viklund.

E. Oskar Åkerström.
